

Sygn. akt VI U 50/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 sierpnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Janusz Madej

Protokolant st. sekr. sądowy Dorota Hańc

po rozpoznaniu w dniu 29 sierpnia 2013 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

odwołania **E. W. (poprzednie nazwisko M.)**

od decyzji **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.**

z dnia 12 listopada 2012 r., znak: (...)

w sprawie: **E. W.**

przeciwko: **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych**

Oddziałowi w B.

o emeryturę

I zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż przyznaje wnioskodawczyni E. W. prawo do emerytury od dnia 1 listopada 2012 roku;

II nie stwierdza odpowiedzialności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji;

III zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. na rzecz wnioskodawczyni E. W. kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

Sygn. akt VI U 50/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12 listopada 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił przyznania ubezpieczonej E. W. (poprzednio M.) prawa do emerytury w wieku obniżonym. Organ rentowy powołał się na przepisy art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm., dalej jako: „ustawa emerytalna”) i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm., dalej jako: „rozporządzenie z 1983 r.”). W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że podstawą odmowy przyznania emerytury było przede wszystkim uznanie, że do dnia 1 stycznia 1999 r. ubezpieczona nie udowodniła wymaganego 15 letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym

wymiarze czasu pracy, gdyż do pracy w warunkach szczególnych nie został przyjęty okres pracy na stanowisku technika fizjoterapii.

Ubezpieczona złożyła odwołanie od tej decyzji, wnosząc o jej zmianę poprzez przyznanie prawa do emerytury.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. wniósł o oddalenie odwołania podtrzymując dotychczasowe stanowisko.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Ubezpieczona E. W. (poprzednio) M. (ur. dnia (...)), dnia 2 listopada 2012 r. złożyła wniosek o przyznanie prawa do emerytury w wieku obniżonym ze względu na zatrudnienie w warunkach szczególnych. Organ rentowy uznał za udokumentowany staż ubezpieczeniowy na dzień 1 stycznia 1999 roku w wymiarze 21 lat i 5 dni, w tym okres zatrudnienia w warunkach szczególnych 9 lat, 2 miesiące i 11 dni. Organ rentowy nie zaliczył do okresu pracy w warunkach szczególnych zatrudnienia na stanowisku technika fizjoterapii w okresach od 1 października 1987 r. do 4 maja 1989 r., od 8 maja 1989 r. do 31 grudnia 1991 r. oraz od 1 stycznia 1992 r. do 31 grudnia 1998 r. Ubezpieczona nie pozostaje w stosunku pracy od 1 czerwca 2012 r. i wniosła o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa.

-okoliczności bezsporne

Odnośnie spornego okresu pracy w warunkach szczególnych Sąd ustalił, że ubezpieczona była zatrudniona od 1 października 1987 r. do 4 maja 1989 r. w Zespole (...) w B. na stanowisku starszy technik fizjoterapii. Następnie od 8 maja 1989 r. do 31 grudnia 1991 r. pracowała w (...)w B. na stanowisku technika fizjoterapii. Natomiast od 1 stycznia 1992 r. do 31 grudnia 1998 r. była zatrudniona na podstawie umowy o pracę w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Przychodni (...) w B. na stanowisku starszy technik fizjoterapii. Zatrudnienie na powyższym stanowisku związane było z narażeniem na działanie promieniowania jonizującego oraz pola elektromagnetycznego. Ubezpieczona pracowała stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na tym stanowisku (który z racji szczególnych warunków był skrócony do pięciu godzin dziennie). Zajmowała się pacjentami skierowanymi na fizykoterapię. Miejscem jej pracy był długi gabinet, w którym znajdowało się 10 kabin. Umiejscowiono w nich takie przedmioty emitujące szkodliwe dla zdrowia promieniowanie jonizujące oraz wytwarzające pole elektromagnetyczne o znacznym natężeniu jak lampa kwarcowa, solux, interdyn, urządzenia ultradźwiękowe, diatermie, terapuls, magnoter, aparat do wykonywania jonoforezy. Ze względu na dużą liczbę pacjentów ubezpieczona w ciągu 5 godzin przeprowadzała nawet do 100 zabiegów i stale przebywała w pomieszczeniach, w którym było znaczne natężenie promieniowania.

-dowody: świadectwa pracy oraz umowy o pracę w aktach osobowych oraz na k. (...)akt rentowych; legitymacja ubezpieczeniowa – k. 28 akt rentowych, zaświadczenie kwalifikacyjne – k. (...)akt osobowych, zeznania świadka R. P. – k. (...)akt sądowych, oraz przesłuchanie ubezpieczonej - k. (...)akt sądowych

Sąd uznał za wiarygodne dokumenty znajdujące się w aktach emerytalno-rentowych ZUS oraz aktach osobowych, gdyż żadna ze stron nie zakwestionowała ich autentyczności i nie było wątpliwości co do prawdziwości zawartych w nich treści. Sąd dał wiarę również zeznaniom świadka, która pracowała z ubezpieczoną w sporny okresie. Zeznania te były jasne, logiczne i korespondowały z dokumentami zgromadzonymi w aktach osobowych i rentowych oraz twierdzeniami przedstawionymi przez ubezpieczoną podczas przesłuchania w charakterze strony.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zgodnie z treścią art. 184 ust 1 ustawy emerytalnej ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli: 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn

oraz 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 (20 lat dla kobiet). Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w tym funduszu na dochody budżetu państwa za pośrednictwem Zakładu, a także rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem (art. 184 ust 2). Na podstawie art. 32 ust 1 cytowanej ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym, czyli w wieku 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn. Dla celów ustalenia uprawnień emerytalnych za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych. Przepisy rozporządzenia z 1983 r. mają zastosowanie do wszystkich pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zgodnie z § 2 tego rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku, a okresy te stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

Należy wskazać, iż w przypadku, gdy zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczeń potwierdzających okresy wykonywania pracy w szczególnych warunkach z przyczyn od siebie niezależnych, przepisy art. 472 i 473 k.p.c. umożliwiają ustalenie tych okoliczności w drodze postępowania odwoławczego przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych. Zgodnie z w/wym. artykułami w postępowaniu w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych każdy fakt mający wpływ na prawo do świadczenia lub jego wysokość może być dowodzony wszelkimi środkami, które sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe. Sąd nie jest związany środkami dowodowymi określonymi dla dowodzenia przed organem rentowym. Podobnie należy oceniać możliwość dowodzenia charakteru wykonywanej pracy w przypadku, gdy jak w niniejszej sprawie, organ rentowy kwestionuje formalną poprawność wystawionego przez zakład pracy zaświadczenia o wykonywaniu pracy w szczególnych warunkach.

Organ rentowy za sporną uznał okoliczność czy ubezpieczona przez okres co najmniej 15 lat wykonywała pracę w warunkach szczególnych. W jego ocenie tej przesłanki faktycznej o istotnym znaczeniu prawnym ubezpieczona nie wykazała, gdyż do dnia 1 stycznia 1999 r. udokumentowała okres 9 lat, 2 miesięcy i 11 dni. Organ rentowy stwierdził, że okresy pracy jako technik fizjoterapii nie podlegają zaliczeniu do pracy w warunkach szczególnych z braku prawidłowego świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych wystawionego przez właściwego pracodawcę. Jednak postępowanie dowodowe przeprowadzone w niniejszej sprawie pozwoliło zweryfikować ten zarzut organu rentowego i uznać go za nieuzasadniony. Z okoliczności bezspornych i przeprowadzonego postępowania dowodowego wynika bowiem, iż ubezpieczona w spornym okresie czasu wykonywała pracę w warunkach szczególnych, która została wskazana w wykazie A, w dziale XIV pod poz. 4 załącznika nr 1 do rozporządzenia z 1983 r., a także w wykazie A w dziale XIV, pod poz. 4 pkt 12 stanowiącym załącznik nr 1 do zarządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 12 lipca 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu zdrowia i opieki społecznej (Dz. Urz. MZ z dnia 30 sierpnia 1983 r.). Wymieniona w tych aktach prawnych praca odnosi się do wykonywanych stale i w pełnym wymiarze czasu czynności pracowniczych narażających na działanie promieniowania jonizującego lub narażających na działanie pól elektromagnetycznych w zakresie od 0,1 do 300.000 MHz w strefie zagrożenia. Taki właśnie charakter miały czynności wykonywane przez powódkę, co jasno wynika ze złożonych przez nią oraz świadka zeznań. W okresie pracy jako technik fizjoterapii w gabinecie zabiegowym ubezpieczona była narażona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym ją na tym stanowisku na działanie promieniowania jonizującego lub pól elektromagnetycznych o wskazanym wyżej zakresie w strefie zagrożenia. Dokonywane przez powódkę zabiegi były wykonywane stale i w pełnym wymiarze czasu pracy zważywszy na liczbę pacjentów i dobowy wymiar czasu pracy. Trzeba także zauważyć, że w aktach osobowych ubezpieczonej znajdują się dokumenty (m. in. Zaświadczenie kwalifikacyjne),

które wskazują, że do zakresu czynności na zajmowanym przez nią stanowisku należały zabiegi diatermiczne. Do ich wykonania niezbędna była obsługa urządzenia emitującego pole elektromagnetyczne o częstotliwości od 0,1 do 3000000 MHz. Jest to zaś tylko jeden z szeregu zabiegów wykonywanych przez odwołującą, który wiązał się z narażeniem na działanie promieniowania jonizującego czy też pól elektromagnetycznych. W oparciu o dowody osobowe oraz dokumenty odzwierciedlające przebieg zatrudnienia Sąd przyjął, że powódka stale i pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała swoje obowiązki pracownicze w strefie zagrożenia, gdzie była narażona na działanie czy to promieniowania jonizującego, czy też pól elektromagnetycznych o emisji fal od 0,1 do 3000000 MHz.

Mając powyższe na uwadze należy stwierdzić, że ubezpieczona spełniła do dnia 1 stycznia 1999 r. również wymóg legitymowania się 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych i dlatego jest uprawniona do wcześniejszej emerytury na mocy art. 32 w zw. z art. 184 ustawy emerytalnej. Uwzględnienie zakwestionowanego przez organ rentowy okresu pracy w warunkach szczególnych uzasadnia przyznanie prawa do emerytury od pierwszego dnia miesiąca, w którym złożyła ona wniosek o to świadczenie. Z tego względu Sąd, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonej prawo do emerytury od dnia 1 listopada 2012 r.

W punkcie 2 wyroku Sąd zgodnie z przepisem art. 118 ust. 1a ustawy emerytalnej z urzędu orzekł w przedmiocie odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. W okolicznościach przedmiotowej sprawy brak było podstaw do stwierdzenia odpowiedzialności organu rentowego, pomimo uwzględnienia odwołania ubezpieczonej. Mając na uwadze sformalizowany przebieg postępowania przed organem rentowym, jak również występujące ograniczenia dowodowe, do przyznania ubezpieczonej prawa do żądanego świadczenia konieczne było przeprowadzenie postępowania dowodowego na okoliczność świadczenia przez nią pracy w warunkach szczególnych.

Ubezpieczona w postępowaniu przed Sądem była zastępowana przez radcę prawnego i z tego względu należy jej się zwrot kosztów poniesionych na jego ustanowienie, gdyż zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c. strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Zgodnie z § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu stawki minimalne wynoszą 60 zł, w sprawach o świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego i zaopatrzenia emerytalnego. Zasadzając opłatę za czynności radcy prawnego z tytułu zastępstwa prawnego, sąd bierze pod uwagę niezbędny nakład pracy pełnomocnika, a także charakter sprawy i wkład pracy pełnomocnika w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia, przy czym opłata ta nie może być wyższa niż sześciokrotna stawka minimalna ani przekraczać wartości przedmiotu sprawy. W niniejszej sprawie nakład pracy pełnomocnika z wyboru uzasadnia zasądzenia kwoty w wysokości sześciokrotnej stawki minimalnej. Z tego względu Sąd zasądził od organu rentowego koszty pełnomocnika strony przeciwnej w wysokości 360 zł.

SSO Janusz Madej